

BESLUT

2017-01-12

Dnr: 16/02089

SAKEN

Radiokorrespondenterna, P1, 2016-08-01, program om att vara dubbel minoritet; fråga om opartiskhet och saklighet samt mediets genomslagskraft

BESLUT

Programmet frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

PROGRAMMET

Programmet var ett studiosamtal med en programledare och flera inbjudna gäster, bland annat ordföranden för RFSL Stockholm och en av grundarna till Pride of Color. I påannonseringen sa programledaren bland annat följande.

[---] Och dagens program kommer ha lite av ett HBTQ-tema. Det ska handla om att vara dubbel minoritet. Alltså att vara HBTQI men också till exempel tillhöra en etnisk minoritet. Att vara icke vit i ett vitt samhälle helt enkelt.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att samtliga inbjudna gäster stod för samma åsikter i kontroversiella ämnen och anmälaren är kritisk till att programledaren inte ifrågasatte eller problematiserade åsikterna som fördes fram. Anmälaren anser att allvarlig kritik riktades mot Kulturhuset i Stockholm, Stockholm Pride och organisationen Järva Pride som borde fått bemötas. Programledaren balanserade inte heller kritiken genom att ifrågasätta gästerna. I programmet sades att skjutningen i Orlando den 12 juni 2016 hade rasistiska motiv men att detta hade "whitewashats" av bland annat media och på detta sätt spridit islamofobi. Eventuella rasistiska motiv är inte bekräftade enligt anmälaren och ingen ifrågasatte rasismotivet i panelen. Åsikten om att vita HBTQ-personer är förtryckare i egenskap av vita framfördes också utan att någon ifrågasatte detta. Det var ett rasistiskt uttalande. Det sades att homofobi inte var ett svart eller

brunt problem utan ett vitt problem. Med tanke på den mängd fakta som finns om HBTQ-personers villkor i en rad afrikanska länder och länder i Mellanöstern så är påståendet uppseendeväckande.

Eftersom programledaren inte ifrågasatte uttalandena så kan lyssnarna bara dra slutsatsen att åsikterna som fördes fram också var Sveriges Radios (SR) åsikter. Sammanfattningsvis så visar programmet att den mångfald när det gäller hudfärg, bakgrund och sexualitet som SR eftersträvar i alla fall i det här fallet lett till en total likriktning när det gäller åsikter. Lyssnarna får intrycket att mångfald betyder att alla ska tycka likadant.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande. Om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag. Det är tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, men i så fall bör detta klart framgå av programmet eller programpresentationen.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SR ska ta hänsyn till radions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (17 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot något av könen, mot människor med viss hudfärg, nationalitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden, som konstaterar att det tydligt framgick att studiosamtalet tog sin utgångspunkt i hur det är att vara så kallad dubbel minoritet i ett vitt heteronormativt samhälle, gör bedömningen att programmet inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet. Nämnden anser inte heller att inslaget strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens andre vice ordförande Dag Mattsson efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Johannes Wik